

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 16.2.2006
KOM(2006) 70 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONENTIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

Miljøpolitisk årsberetning for 2005

{SEK(2006) 218}

INDLEDNING

2005 var et år med mange miljøpolitiske udfordringer. Året var isæt præget af en række begivenheder på følgende tre områder:

- Der blev taget nogle vigtige skridt i kampen mod klimaændringer. Kyoto-protokollen trådte i kraft, og verdens største CO₂-handelsordning fik startskuddet i EU. Klimakonferencen i Montreal banede vejen for en global indsats i tiden efter 2012 og kom herunder også ind på, hvordan de lande, der ikke er bundet af Kyoto-forpligtelserne, kan inddrages i bestræbelserne.
- Grundlaget for miljøpolitikens næste generation blev lagt med Kommissionens vedtagelse af fem temastrategier inden januar 2006. De skal være ramme for indsatsen i de kommende tyve år på områderne: luftforurening, havmiljø, bymiljø, ressourceudnyttelse og affald. Arbejdet med to andre strategier – beskyttelse af jordbunden og pesticider – skrider godt frem, og de ventes vedtaget i begyndelsen af 2006. Herudover har Rådet og Parlamentet gjort store fremskridt med dossieret vedrørende registrering, vurdering og godkendelse af kemikalier (REACH), som ventes vedtaget i 2006.
- Med revisionen¹ af EU's strategi for bæredygtig udvikling blev der skabt en ny ramme for behandling af langsigtede økonomiske, sociale og miljøpolitiske tendenser og synergien mellem dem. Genoplivningen af Lissabon-strategien for vækst og beskæftigelse og medlemsstaternes reformprogrammer på dette område understregede, hvor stor en rolle miljøet spiller for vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse². Alt dette skete på baggrund af et stadig større pres på naturressourcerne verden over, stigende oliepriser og klimabetingede katastrofer i Europa – et vidne om, hvor tæt vores økonomi og samfund hænger sammen med miljøet.

I denne rapport beskrives de vigtigste emner for EU's miljøpolitik i 2005. I det første kapitel gennemgås miljøpolitikens rolle i Lissabon-strategien for vækst og beskæftigelse. Herefter gennemgås kort årets vigtigste miljøpolitiske hændelser på de fire prioriterede områder af det sjette miljøhandlingsprogram, de nyeste data præsenteres, og der gives et overblik af de vigtigste aspekter ved indsats i 2006³.

---

¹ KOM(2005) 658 endelig.

² Europa-Kommissionens årlige statusrapport om vækst og beskæftigelse – 2006.

³ Arbejdsrapport SEC (2006) xxx indeholder statistiske data og et resumé af miljødelen af medlemsstaternes nationale reformprogrammer.

1. MILJØPOLITIK OG STRATEGIEN FOR VÆKST OG BESKÆFTIGELSE: MILJØINNOVATION OG BEDRE LOVGIVNING

Hovedpunkterne

Miljøpolitikken er et led i Lissabon-strategiens partnerskab for vækst og beskæftigelse

Rapporten “*The European Environment, State and Outlook 2005*” udgivet af Det Europæiske Miljøagentur⁴ viser, at EU’s miljøpolitik har visse positive resultater – fra naturbeskyttelse til luftkvalitet. Den viser også, at de miljøproblemer, EU står over for, har deres rod i ubæredygtige forbrugs- og produktionsmønstre, der fortsat er den vigtigste hindring for yderligere fremskridt. Den fremhæver, at det er billigere at forebygge forurening end at rense op bagefter, og bekræfter, at effektiv miljøbeskyttelse og økonomisk vækst kan gå hånd i hånd.

Da Det Europæiske Råd i marts tilsluttede sig Kommissionens forslag om en fornyet strategi for vækst og beskæftigelse, understregede stats- og regeringscheferne, at strategien skulle ses i sammenhæng med det almene krav om bæredygtig udvikling, og at synergien mellem den økonomiske, miljøpolitiske og sociale dimension skulle udnyttes. I forlængelse heraf blev der vedtaget 24 integrerede retningslinjer. De tjener som rettesnor for Kommissionen og medlemsstaterne, når de opstiller målene for deres reformprogrammer, og sigter mod at fremme miljøinnovation⁵ og bedre miljølovgivning.

Fremme af miljøinnovation

Miljøinnovation og miljøteknologi kan være en spore til økonomisk vækst og bidrage til øget beskæftigelse⁶. EU’s miljøindustrier tegner sig for ca. 1/3 af det globale marked og beskæftiger over 2 millioner mennesker, med et handelsoverskud for EU på over 600 mio. EUR. Sektoren er vokset med 5 % pr. år siden midten af 1990’erne.

Medlemsstaterne har været opmærksomme på disse muligheder, da de uformede deres reformprogrammer. De har således sat fokus på forskning og udvikling, energieffektivitet, grønne offentlige indkøb og økonomiske virkemidler, som f.eks. afgifter.

På fællesskabsplan blev der truffet følgende foranstaltninger til fremme af miljøinnovation:

- Der blev sat yderligere skub i Fællesskabets handlingsplan for miljøteknologi med medlemsstaternes udarbejdelse af køreplaner for planen.

---

⁴ <http://reports.eea.eu.int/>

⁵ Retningslinje 11 omfatter også reform af miljøskadelige subsidier og foranstaltninger til bekæmpelse af klimaændringerne.

⁶ SEK(2005)1530.

- I et rammeprogram for konkurrenceevne og innovation (2007-2013)⁷ blev en femtedel af det foreslåede budget øremærket til miljøinnovation. Det foreslåede syvende rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling understreger betydningen af miljøinnovation, og det samme gør de nye samhörighedspolitiske retningslinjer for 2007-2013.

Bedre lovgivning som politisk virkemiddel

I 2005 satte Kommissionen 'bedre lovgivning' højt på sin dagsorden som et middel til at nå de politiske mål på en omkostningseffektiv måde. EU's miljøpolitik gjorde sig stærkt gældende på dagsordenen for bedre lovgivning, hvad udformning af ny politik og effektivisering af den nuværende politik angår.

Nye politiske tiltag

Miljøpolitikken har været ophav til koncepter, som nu er blevet standardpraksis, når det drejer sig om *bedre lovgivning*, især konsekvensvurdering, omfattende interessenthøringer og en integreret tilgang til politiske spørgsmål. I 2005 fortsatte denne udvikling med offentliggørelsen af **4 temastrategier**, som opstiller kort- og mellemsigtede målsætninger baseret på en tilbundsgående analyse.

Således blev **temastrategien for luftforurening** udarbejdet på grundlag af en analyse, der varede fem år. Den byggede på en konsekvensvurdering foretaget af ledende eksperter, 100 interessentmøder og en offentlig høring, som resulterede i 11 000 svar. Der blev udviklet en peer-reviewed, state-of-the-art modelleringsramme til analyse af de økonomiske, sociale og miljømæssige konsekvenser af forskellige politikscenarier. Således blev sammenhængen mellem luftforurening og følgende andre faktorer analyseret: sundhed, forsurening af jordbunden, eutrofiering og yderligere bestræbelser på at mindske kulstofudledningen.

Både i forbindelse med temastrategierne og andre miljøpolitiske tiltag blev der anvendt **detaljerede konsekvensanalyser** til at udvælge det bedst mulige styringsmiddel, og heri indgik også muligheden for **markedsbaserede alternativer i stedet for direkte regulering**. De administrative byrder og virkningerne for konkurrenceevnen blev analyseret, så mulighederne for synergieffekt kunne indkredses. F.eks. fremgik det af undersøgelserne forud for temastrategien for affaldshåndtering, at anvendelse af den bedste praksis ved affaldsminimering kunne betyde besparelser for fabrikanterne på 2,9-4,2 mia. £ pr. år.⁸

Både bedre politik og effektiv gennemførelse beror på god **dataindsamling**. Kommissionen og EEA har arbejdet på oprettelsen af et fælles informationssystem for at forbedre adgangen til data og disses kvalitet og anvendelighed og for at mindske administrationsomkostninger og overlappning af data.

---

⁷ KOM(2005) 121 endelig.

⁸ *The Benefits of Greener Business*: Cambridge Econometrics & AEAT, 4/2003

Forenkling

Formålet med at **forenkle ('strømline') den gældende lovgivning** er at opfylde de opstillede mål med færre omkostninger. Kommissionens program på dette område har temastrategierne har således fundet anvendelse: Med strategien for luftforurening vil fem love om luftkvalitet blive samlet i en kortere lov, hvor definitionerne bringes i indbyrdes overensstemmelse og rapporteringskravene revideres. I temastrategien om affald foreslås en revision af rammeaffaldsdirektivet, ophævelse af direktivet om olieaffald og andre former for forenkling.

Effektivitet og bedre gennemførelse

I 2005 øgede Kommissionen sin indsats for at hjælpe medlemsstaterne med at gennemføre Fællesskabets miljølovgivning på en nemmere og mere effektiv måde, nemlig gennem udveksling af bedste praksis. Som led i rationaliseringen af behandlingen af overtrædelser, som skyldtes strukturelt betingede mangler ved gennemførelsen, indledte Kommissionen en række "horisontale sager" (flere overtrædelser under ét) mod visse lande. **Bedre gennemførelse** vil også åbne mulighed for bedre miljøresultater til mindre omkostninger.

Udsigterne for 2006

- Kommissionen vil lægge stadig større vægt på **bedre gennemførelse** og håndhævelse gennem et nært samarbejde med medlemsstaterne. Kommissionen vil forelægge et **program for bistand til overholdelse af lovgivningen med sigte på små og mellemstore virksomheder** for at hjælpe disse virksomheder med at løse eventuelle problemer med at gennemføre lovreglerne.
- Kommissionen har til hensigt at forelægge et papir, hvor den gøre rede for de forskellige muligheder for og metoder til at styrke anvendelsen af økonomiske instrumenter i EU's miljøpolitik.
- Kommissionen har planer om at forenkle lovgivningen på en række andre områder i de kommende tre år.⁹ Forenkling spiller også en afgørende rolle i de mere grundlæggende revurderinger af miljøpolitikken, f.eks. den revurdering af foranstaltninger til bekæmpelse af industriudledninger, der blev indledt i 2005.

2. RESULTATERNE, TENDENSERNE OG UDSIGTERNE PÅ DE PRIORITEREDE OMRÅDER I DET 6. MILJØHANDLINGSPROGRAM

2.1. Klimaændringer

Hovedpunkterne

2005 var et mærkeår – emissionshandelen gik i gang, Kyoto-protokollen trådte i kraft og anden fase af det europæiske klimaprogram (ECCP) blev lanceret. Det kulminerede med konferencen i Montreal, som pustede nyt liv i indsatsen på globalt plan.

---

⁹ KOM(2005) 535 endelig.

EU's emissionshandelsordning - verdens største – åbnede for handel. Med denne ordning sættes der en pris på kulstofemissioner, og det vil give 11 500 industrielle udledere et incitament til at ændre investeringsadfærd og være en omkostningseffektiv fremgangsmåde til at nedskære emissionerne.

Da Rådet har bekræftet, at de fremtidige globale temperaturer ikke bør stige mere end 2 °C over de præ-industrielle niveauer, hvilket indebærer større emissionsreduktioner i de industrialiserede lande, vil man med anden fase af klimaprogrammet begynde at udforme en politik for husholdnings-, industri-, handels- og transportsektoren såvel som tilpasningsforanstaltninger. Ved fremlæggelsen af disse forslag anbefalede Kommissionen, at emissionerne fra luftfarten tages med i EU's emissionshandelsordning.¹⁰

Tidligere på året gav Kommissionen tonen an i den internationale debat om indsatsen efter 2012 med meddelelsen "*At vinde kampen mod den globale klimændring*",¹¹ hvor hovedvægten lægges på: øget deltagelse fra udviklede lande og udviklingslande, som aktuelt ikke er bundet af Kyoto-protokollen; inddragelse af flere politikområder; fremme af udvikling og anvendelse af lavemissionsteknologi; anvendelse af fleksible markedsbaserede instrumenter og inddragelse af tilpasningsforanstaltninger.

De Forenede Nationers klimakonference i Montreal pustede nyt liv i klimaindsatsen på verdensplan. Konferencen blev afsluttet med vedtagelsen af over 40 beslutninger, som vil betyde en øget indsats mod klimaændringerne, bl.a.:

- Vedtagelse af Kyoto-protokollens regelsæt (Marrakech-aftalerne) og en overholdelsesordning, der indeholder de nødvendige regler og procedurer til, at det kan fungere efter hensigten
- Igangsætning af mekanismen for fælles gennemførelse (*Joint Implementation*) og styrkelse af mekanismen for bæredygtig udvikling (*Clean Development Mechanism* - CDM) samt budgetmidler til CDM-institutioner. Det giver EU-selskaber mulighed for at investere i renere teknologi i udviklingslandene i bytte for emissionskreditter og signalerer, at investeringer i ren teknologi betaler sig
- Vedtagelse af et femårigt arbejdsprogram for tilpasning til de uundgåelige konsekvenser af klimaændringerne
- Aftale med lande uden for Kyoto-protokollen om at drøfte foranstaltninger på lang sigt.

Kommissionen offentliggjorde endvidere en handlingsplan for biomasse, der tager sigte på at sætte fart i udviklingen af biomasseenergi, nedskære emissionerne og fremme økonomien i landdistrikterne.

---

¹⁰ KOM(2005) 459 endelig.

¹¹ KOM(2005) 35 endelig.

Nye data

EU vil - i kraft af foranstaltninger, der er under forberedelse, og med anvendelse af Kyoto-mekanismerne¹² - kunne nå sit Kyoto-mål og nedskære sine emissioner med 9,4 % under basisåret inden 2010. EU-25's drivhusgasemissioner steg med 1,5 % fra 2002 til 2003 som følge af øget brug af kul og stigende emissioner fra husholdnings- og servicesektoren. De seneste data for EU-15's emissioner viser et fald på kun 1,7 % siden 1990.¹³

- 2005 synes at have været det varmeste år, der er registret globalt¹⁴, hvilket førte til, at de europæiske terrestriske økosystemer blev nettokilder til CO₂¹⁵
- Temperaturændringer, ekstreme vejrforhold og ændringer i arealanvendelsen medfører, at der frigives drivhusgasser fra jordbunden. Der er i de sidste 25 år sket et fald på 15 % i kulstofindholdet i overjorden visse steder i Det Forenede Kongerige, hvor størstedelen menes at være frigivet i form af CO₂. Dette ville have udlignet alle nedskæringer i de menneskeskabte kulstofemissioner siden 1990¹⁶
- Afkølingen af atmosfæren forårsaget af forurenende partikler har skjult drivhusgassernes fulde opvarmningseffekt; afkølingen vil imidlertid mindskes, efterhånden som luftkvaliteten bliver bedre¹⁷
- I grønbogen om energieffektivitet¹⁸ peges der på mulige energibesparelser på 20 % inden 2020, hvilket mindsker EU's anslåede energiudgifter med 60 mia. EUR pr. år og reducerer drivhusgasemissionerne og afhængigheden af importeret energi
- Venturekapitalinvesteringerne i renere energiteknologi steg med 150 % mellem 2000 og 2004. Markedet for vedvarende energi vil kunne nå op på 1,4 billioner EUR inden 2020¹⁹.

Udsigterne for 2006

- EU vil påtage sig en aktiv rolle i post-Montreal-dialogen om den langsigtede indsats, bl.a. hvad angår en ny arbejdsgruppe, der skal se på de udviklede landes forpligtelser i tiden efter 2012 og på revisionen af Kyoto-protokollen
- EU's emissionshandelsordning vil blive revurderet medio juni, som fastsat i direktivet fra 2003. Herudover vil nye sektorer og nye drivhusgasser blive taget i betragtning, bl.a. med et lovgivningsforslag om luftfart²⁰

---

¹² EEA 2005.

¹³ Se også: EPICA project, Spahni et. al, Science, 310, 1317, 25/11/2005.

¹⁴ NASA.

¹⁵ CARBOEUROPE Integrated Project, Ph. Ciais et al, Nature 03972, 23/06/2005.

¹⁶ Bellamy et al, 2005. Nature, 437, 245-248.

¹⁷ JRC: Aerosols Climate and Policy EUR 21391 EN.

¹⁸ KOM(2005) 265 endelig.

¹⁹ www.thecarbontrust.co.uk.

²⁰ KOM(2005) 531 endelig.

- EU vil fortsætte sine internationale bestræbelser på at drive Kyoto-processen fremad på en måde, der i højere grad inddrager samtlige de store udledere, herunder USA, Kina og Indien
- Kommissionen vil forelægge en handlingsplan for energieffektivitet, der skal bidrage til at mindske vores energiafhængighed, sætte gang i væksten og bekæmpe klimaændringerne
- Kommissionen vil offentliggøre en meddelelse om ren kulteknologi med henblik på at fremme teknologisk udvikling på området og en EU-strategi for biobrændsler, indeholdende politikforslag for tiden efter 2010
- I anden fase af EU's klimaprogram vil der blive lagt større vægt på tilpasningsforanstaltninger

2.2. *Biodiversitet og økosystemer*

Hovedpunkterne

I FN-undersøgelsen *Millennium Ecosystem Assessment* konkluderes det, at det vil kræve en hidtil uset indsats, hvis man inden 2010 i mærkbar grad skal kunne bremse tabet af biodiversitet på alle niveauer.²¹ Økosystemerne bidrager med en række økologiske ydelser, der er afgørende for vores livskvalitet og økonomiske velstand. I marts understregede Det Europæiske Råd nødvendigheden af, at hensynet til biodiversiteten indarbejdes i andre sektorpolitikker ”i betragtning af biodiversitetens betydning for visse økonomiske sektorer”.

Kommissionen har integreret biodiversitetsaspektet i temastrategierne, herunder navnlig:

- **Temastrategien for havmiljø** sigter mod at beskytte ressourcegrundlaget for vigtige økonomiske og sociale aktiviteter
- **Temastrategien for luftforurening** vil bidrage til at mindske to af de vigtigste trusler mod biodiversiteten – forsurening og eutrofiering

Der skete store fremskridt med gennemførelsen af Natura 2000-nettet. Beskyttelse af biodiversiteten blev integreret yderligere i den fælles landbrugspolitik, bl.a. med vedtagelsen af Fællesskabets strategiske retningslinjer for udvikling af landdistrikterne²² og en forordning om udvikling af landdistrikterne²³, som indeholder støttemuligheder for gavnlige landbrugs- og skovbrugsaktiviteter. På internationalt plan har EU sat større fokus på beskyttelse af biodiversiteten i sine bistandsprogrammer og med held arbejdet for multilaterale tiltag, navnlig biodiversitetskonventionen.

---

²¹ *Ecosystems and Human Well Being, Biodiversity Synthesis. MEA, 2005.*

²² KOM(2005) 304 endelig.

²³ EUT L 277 af 21.10.2005, s. 1.

*Nye data*²⁴

- Mange europæiske arter er fortsat truede – f.eks. 42 % af de hjemmehørende pattedyr, 15 % af fuglene og 52 % af ferskvandsfiskene²⁵
- Hvis vi ikke er tilstrækkeligt opmærksomme på koblingerne mellem biodiversitet og økonomisk udvikling, vil det blive vanskeligt at nå Millennium-udviklingsmålene
- Langt størstedelen af økosystemfunktionerne er gået tilbage i de sidste 15 år, f.eks. havfiskeri, tømmerproduktion og vandrensning

Udsigterne for 2006

- Kommissionen vil forelægge en temastrategi for beskyttelse af jordbunden
- En meddelelse om biodiversiteten vil pege på de vigtigste problemer og prioriteringer frem til 2010 og tiden derefter, herunder optimering af de fordele for biodiversiteten, den nuværende politik kan indebære
- Natura 2000-nettet vil blive færdigudviklet for EU-25 og udvidet til også at omfatte havmiljøet
- Den 8. partskonference under biodiversitetskonventionen (i marts) vil arbejde på skabelsen af et globalt net af beskyttede havområder, på yderligere forhandlinger om en international ordning for deling af ressourceadgangen og -udbyttet (*Access and Benefit Sharing*) og på forbedring af gennemførelsen
- Kommissionen vil lancere en EU-dækkende oplysningskampagne om fordelene ved økologiske fødevarer, som led i EU-aktionsplanen for økologiske fødevarer og økologisk landbrug²⁶

2.3. Miljø og sundhed

Hovedpunkterne

Miljøforureningen påfører Europa store omkostninger, de fleste som følge af sundhedsskader.

REACH-forslaget vil medføre betydelige fordele for sundhed og miljø og samtidig sikre, at EU-industrien bevarer sin konkurrencedygtighed. Det nye forslag erstatter 40 bestående retsakter og indfører en enhedsordning, der omfatter alle kemiske stoffer. Der blev gjort store fremskridt med REACH-forslaget i 2005. Det gik gennem Europa-Parlamentets førstebehandling, og Rådet nåede til politisk enighed.

---

²⁴ MEA, medmindre andet er angivet.

²⁵ EEA.

²⁶ KOM(2004) 415 endelig.

To strategier – om luftforurening og kviksølv – pegede på andre miljø- og sundhedsrelaterede omkostninger og på foranstaltninger til at bringe dem ned. Arbejdet som led i handlingsplanen for miljø og sundhed blev videreført.

Som led i **temastrategien for luftforurening**²⁷ nåede man frem til, at sundhedsudgifterne som følge af luftforurening ville ligge på 189-609 mia. EUR pr. år i 2020, hvis der ikke blev truffet yderligere bekæmpelsesforanstaltninger. Kommissionens forslag ville medføre en reduktion i disse udgifter på 42-135 mia. EUR pr. år i 2020 og forhindre 60 000 flere for tidlige dødsfald i forhold til de nuværende foranstaltninger.

Rådet kunne tilslutte sig en **kviksølvstrategi**²⁸, der sigter mod at begrænse udledningen af kviksølv i miljøet og sundhedsskaderne som følge heraf. Strategien indeholder et forslag om, at eksport af kviksølv fra EU forbydes senest i 2011, og at der træffes foranstaltninger til at forhindre, at overskydende kviksølv genindføres på markedet.

Kommissionens politiske arbejde var koncentreret om at udvikle metoder til integreret risikovurdering af miljøets indvirkning på sundheden, der kan bruges til at påvise, om, eller hvor, der med fordel kan træffes yderligere foranstaltninger. Forskningsaktiviteterne i **handlingsplanen for miljø og sundhed**²⁹ har især bestået i tværfaglige forskningsprojekter vedrørende virkningerne af sundhedsbelastende faktorer (f.eks. metaller).

Et revideret direktiv om kørselsafgifter, der illustrerer nytten af markedsbaserede styringsmidler, blev godkendt ved Europa-Parlamentets andenbehandling. Ifølge direktivet kan der opkræves differentierede kørselsafgifter for lastbiler, baseret på køretøjernes udledninger og kørselstidspunkt.

I en afgørelse er der - for første gang – fastsat støjgrænser for rullende jernbanemateriel med sigte på gradvis at nedbringe støjen fra jernbanetransport.

Nye data

- Luftforureningen er årsag til, at europæernes gennemsnitlige forventede levetid er reduceret med 9-24 måneder. Træffes der ingen yderligere foranstaltninger, vil det betyde, at ca. 1 million km² ferskvandsområder, skove og andre habitater vil være beskadiget af sur nedbør og eutrofiering i 2020
- I EU-15 er der i det forgangne årti sket en betydelig vækst i produktionen af giftige kemikalier, og udviklingen går i retning af stadig mere farlige stoffer

Udsigterne for 2006

- Andenbehandlingen og den endelige vedtagelse af REACH er planlagt, således at forslaget kan træde i kraft i 2007

---

²⁷ KOM(2005) 446 endelig.

²⁸ KOM(2005) 20 endelig.

²⁹ KOM(2004) 416 endelig.

- Kommissionen vil fremsætte forslag til ændring af direktivet om de nationale emissionslofter med sigte på at fremme temastrategien for luftforurening og opstille mål for fire vigtige forureningsstoffer
- Temastrategien for bymiljø vil sigte mod at mindske sundhedsbelastningen – navnlig ved at samordne forskellige bypolitikker og ved at videreformidle og implementere succesfuld byforvaltningspraksis
- Der vil blive udarbejdet en gennemførelsesplan for miljø- og sundhedsinformationssystemet. Protokollen for human bioovervågning vil blive færdiggjort og afprøvet og således danne grundlag for bedre indsigt i eksponeringsvilkårene og for udformning af bedre løsninger
- Kommissionen vil forslå en temastrategi for bæredygtig anvendelse af pesticider. Sigtet er at mindske risikoen for sundhed og miljø og samtidig give mulighed for passende beskyttelse af afgrøderne
- Kommissionen vil fremsætte lovgivningsforslag til fremme af gennemførelsen af kviksløvstrategien

2.4 Ressourceudnyttelse

Hovedpunkterne

Ressourceforbruget i EU er relativt stort: materialeintensiteten er således dobbelt så stor som Japans. Dette fører til afhængighed af import af en række ressourcer og skaber miljøproblemer uden for EU. Kan vi løse disse problemer, kan vi bedre opfylde Lissabon-målene og honorere vores globale forpligtelser.

Temastrategien for **bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne** tjener på mellemlang sigt som ramme for kortlægning af, hvilke foranstaltninger der bør træffes for at reducere miljøbelastningen fra resourceudnyttelse. Dette vil også give mulighed for at forbedre produktiviteten og øge EU-virksomhedernes konkurrenceevne, uden at tærsklen for overudnyttelse af de fornyelige ressourcer overskrides.

Sigtet med temastrategien for **forebyggelse og genanvendelse af affald** er at styre Europa i retning af et genanvendelsessamfund, der stiler mod at undgå at producere affald og mod at udnytte affald som en ressource. Samtidig med at hierarkiet af affaldshåndteringsmuligheder bevares, foreslår strategien, at affaldsrammedirektivet ændres, således at livscyklustankegangen indføres som et grundlæggende princip og medlemsstaterne forpligtes til at udarbejde programmer for forebyggelse af affald. Der skal fastsættes genanvendelsesstandarder, hvilket vil forbedre vilkårene for et voksende indre marked på dette område, der nu ligger på 95 mia. EUR.

På efterspørgselssiden gør EU allerede en aktiv indsats for at fremme **grønne offentlige indkøb**. En håndbog, der er offentliggjort på alle EU-sprogene, indeholder praktiske råd til de offentlige myndigheder om grønne indkøb, herunder indkøb af ny miljøteknologi. Kommissionen har vedtaget et direktiv, hvori det hedder, at

offentlige instanser skal bruge en fjerdedel af deres årlige budget til tunge køretøjer på miljøvenlige køretøjer³⁰.

I efteråret blev der lanceret en europæisk platform for **livscyklusanalyse** (LCA) som støtte for den økonomiske og politiske beslutningsproces i Europa.

På internationalt plan indgår miljø og bæredygtig forvaltning af naturressourcerne nu i EU's nye udviklingspolitik som et af samarbejdstemaerne, og der stilles krav om systematisk anvendelse af strategisk miljøvurdering³¹. Fællesskabets internationale foranstaltninger til opfyldelse af millenium-udviklingsmålene er opstillet i meddelelsen om 'Sammenhæng i udviklingspolitikken'³².

Nye data

- EU har gjort store fremskridt, når det drejer sig om effektivisering af udnyttelsen af materialer og energi, men der er stadig et stort behov for forbedringer på dette område, navnlig i de 10 nye medlemsstater, f.eks. gennem teknologioverførsel³³
- Ressourceindvindingen er dalet i Europa, samtidig med at importen af nogle ressourcer er vokset, hvilket har ført til en forværring af miljøbelastningen i andre dele af verden³⁴
- Europas økologiske fodspor er mere end to gange større end Europa selv. Europæerne bruger nu gennemsnitligt 4,9 hektar pr. person, men har kun 1,8 til rådighed. Den årlige vækst i EU-25's fodspor siden 1990 har været på 3 %³⁵
- I 7 medlemsstater – Østrig, Danmark, Finland, Tyskland, Nederlandene, Sverige og Det Forenede Kongerige – spiller grønne offentlige indkøb en stor rolle.

Udsigterne for 2006

- Kommissionen vil udarbejde en handlingsplan til fremme af bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre, herunder også globale initiativer, baseret på instrumenter som f.eks. ressource- og affaldspolitik, integreret produktpolitik, miljøledelsesordninger og innovationspolitik
- Der vil blive stillet forslag om ændringer til forordningerne om EMAS og miljømærkning med henblik på at maksimere miljøgevinsten og lette gennemførelsen. Arbejdet med at indkredse, hvilke produkter der har det største miljøforbedringspotentiale, vil blive videreført og ventes afsluttet i 2007
- Kommissionen vil færdiggøre håndbogen om integration af miljøet i det internationale udviklingssamarbejde

---

³⁰ KOM(2005) 634 endelig.

³¹ KOM(2005) 311 endelig.

³² KOM(2005) 134 endelig.

³³ SOE, EEA, 2005.

³⁴ EEA 2005.

³⁵ The Global Footprint Network and WWF's Report "Europe 2005: The Ecological Footprint".

KONKLUSIONER

I beretningen for 2005 fremhæves den stærke kobling mellem økonomi og miljø. For at kunne fremme både livskvalitet og økonomisk vækst er det derfor afgørende, at vi udnytter synergien mellem disse to elementer. EU's borgere er i høj grad klar over dette forhold – de mener således, at beskyttelse af miljøet er lige så vigtigt som fremme af økonomisk vækst.³⁶ Denne holdning afspejler sig i de foranstaltninger, der støttes gennem strategien for bæredygtig udvikling og som led i Lissabon-dagsordenen. Kommissionen har udformet en række miljøpolitiske foranstaltninger, der tager sigte på at stimulere økonomisk vækst og beskæftigelse, mindske de negative følger og fremme løsninger, der er gunstige på alle fronter. Da miljøpolitik er et politikområde med ansvarsdeling, er medlemsstaterne forpligtet til at følge samme spor.

Med udarbejdelsen og vedtagelsen af temastrategierne er der taget et stort skridt i denne retning. Et af de vigtige punkter på dagsordenen for 2006 vil være at færdiggøre temastrategierne og tage fat på gennemførelsen af dem.

Hvad klimaindsatsen efter 2012 angår, vil der i forlængelse af det positive klimamøde i Montreal være behov for en klar vilje til både at reducere udledningerne og tage del i den internationale proces. Slaget kan kun vindes, hvis flere lande og sektorer inddrages, hvis der udvikles kulstoffattige teknologier, og hvis anvendelsen af markedsbaserede virkemidler finder større udbredelse.

At bevare biodiversiteten er en af de mest presserende udfordringer. I denne forbindelse er der både brug for stærkere politikintegration og øget opmærksomhed om problemet. Biodiversitet vil derfor være hovedemnet for Den Grønne Uge i 2006, og meddelelsen om biodiversitet vil indeholde forslag om en ambitiøs køreplan på dette område.

Gør vi en indsats for at fremme gennemførelsen af de miljøpolitiske foranstaltninger, kan vi spare samfundet for de unødige omkostninger, der skyldes passivitet på miljøområdet, og sætte en stopper for forvriddinger af det indre marked, der skyldes forskellig behandling af virksomheder forskellige steder i EU. Samtidig hermed videreføres bestræbelserne på at tilpasse lovgivning og politik i takt med de nye udfordringer.

De klare tegn på presset på naturressourcerne i 2005 er vidne om EU's ubæredygtige produktions- og forbrugsmønstre. På trods af visse fremskridt sker ændringerne ikke hurtigt nok. Dette pres på ressourcerne er globalt - ligesom klimaændringerne og tabet af biodiversitet. Ligesom i 2005 må EU vise vejen ved at gøre en indsats på hjemmebane og ved at yde støtte til sine internationale partnere.

De europæiske borgere har stor interesse for miljøet og mener, at dette er et område, hvor EU giver og bør give merværdi på hjemmebane, hos sine nærmeste naboer og på globalt plan. At vise, at miljøbeskyttelse kan gå hånd i hånd med økonomisk vækst og social integration, er således en glimrende måde til at skabe større entusiasme for det europæiske projekt.

---

³⁶ Eurobarometer 215/2004.